

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Dacre Stoker and J. D. Barker
DRACUL

Copyright © 2018 by Dacre Stoker and J. D. Barker
Translation Copyright © 2019 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02498-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

DEJKER STOKER
—
DŽ. D. BARKER

Drakul

Preveo Mirko Bižić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2019.

Za sve koji znaju da su čudovišta stvarna

Po kojem principu su ovi papiri poređani, videće se tokom čitanja. Sve nepotrebno uklonjeno je iz njih, kako bi priča mogla da se istakne kao niz jednostavnih činjenica. Sakupio sam i sredio ove dokumente od onih koji su bili direktno umešani, znaju šta se dogodilo i žele o tome da pričaju – o tom sumornom i zastrašujućem dobu. Iako isprekidana, videćete na kraju da moja priča čini celinu.

Uzmite iz nje ono što želite.

Dablin

Sviftova bolnica
Bolnica doktora Stivensa

Triniti koledž

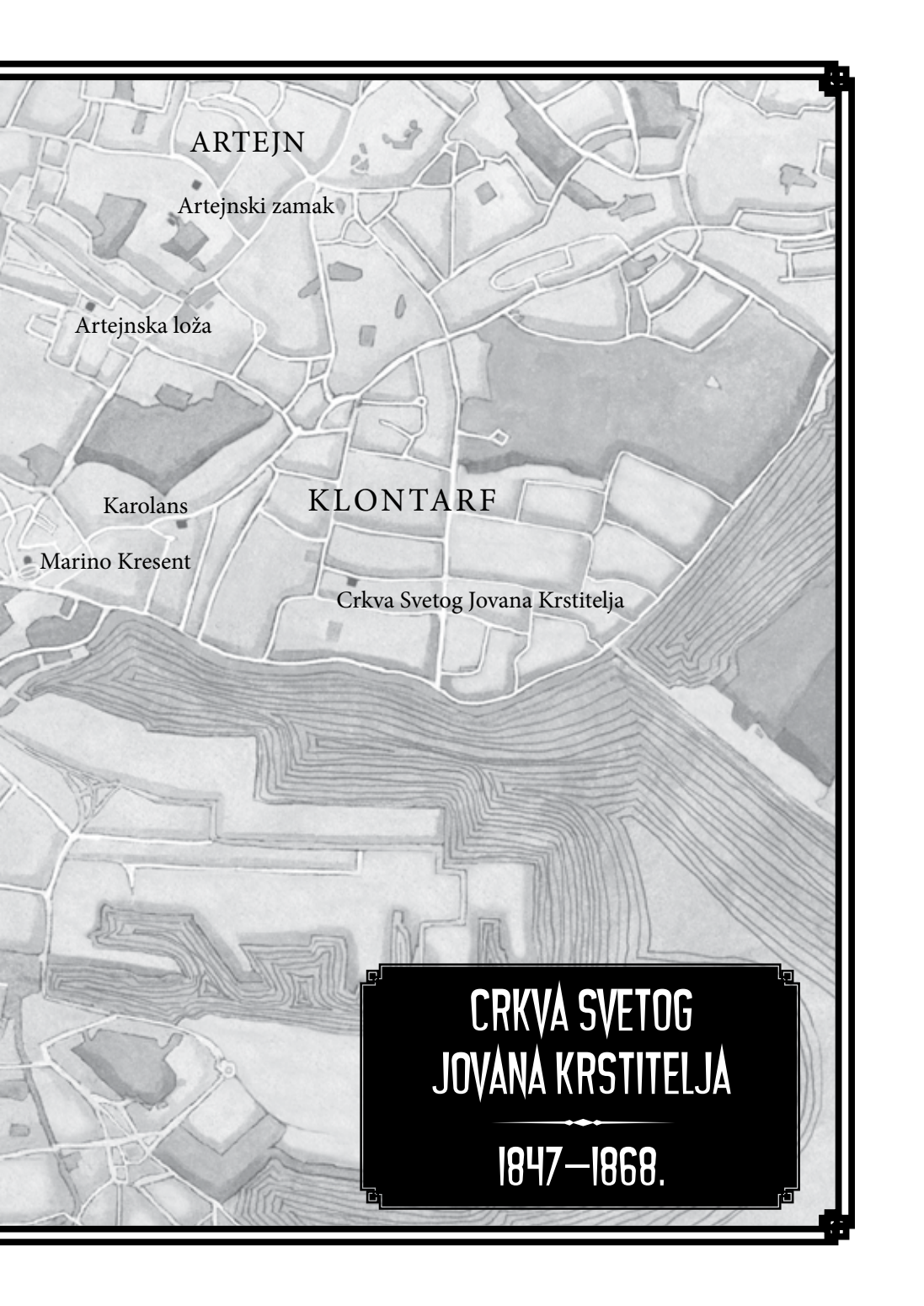
Dablinski zamak

Maršova biblioteka

Sent Stiven Grin

Harkortova ulica 43

ARTEJN

Artejnski zamak

Artejnska loža

Karolans

Marino Kresent

KLONTARF

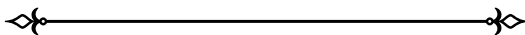
Crkva Svetog Jovana Krstitelja

CRKVA SVETOG
JOVANA KRSTITELJA

1847—1868.

PRVI DEO

Potpuno sam ubeđen da nema nikakve sumnje da su se ovde opisani događaji zaista odigrali, koliko god neverovatno i nerazumljivo mogli da izgledaju na prvi pogled.

Brem Stoker, *Drakula*

Preuzeto iz nedavno pronađenog originalnog predgovora,
koji je izuzet iz rukopisa pre objavljivanja.

Čuo sam čudan, oštar smeh, poput zvuka staklenog zvona – bio je to njen glas – i još uvek zadrhtim kad pomislim na njega, jer taj glas uopšte nije bio ljudski.

Brem Stoker, *Makt myrkranna*

Makt myrkranna – Sile mraka, islandska adaptacija *Drakule*,
za koju je predgovor navodno napisao sam Stoker.

SADAŠNJOST

Brem je zurio u vrata.

Znoj mu je curio niz nabrano čelo. Prošao je prstima kroz vlažnu kosu dok su mu slepoočnice pulsirale od bola.

Koliko je dugo bio budan? Dva dana? Tri? Nije znao, svaki sat pretapao se u sledeći, kao grozničavi san iz kog nema buđenja, samo san, sve dublji, sve mračniji...

Ne!

Nije smeo ni da pomisli na spavanje.

Naterao se da širom otvori oči. Otvorio ih je snagom volje, boreći se čak i da ne trepne, jer je svaki treptaj bio duži od prethodnog. Ne ma više spavanja, odmora, sigurnosti, porodice, ljubavi, budućnosti...

Vrata.

Morao je da pazi na vrata.

Brem je ustao sa stolice, jedinog nameštaja u sobi, ne skidajući pogled s debelih hrastovih vrata. Jesu li se pomerila? Pomislio je da je video kako su se malo zatresla, ali nije bilo nikakvog zvuka. Ni najmanja buka nije narušavala tišinu ovog mesta; čulo se samo njegovo disanje i nervozno tapkanje noge o hladni kameni pod.

Kvaka je ostala nepokretna, izrezbarene šarke izgledale su kao i pre sto godina, brava je čvrsto držala vrata na mestu. Pre dolaska na ovo mesto, nikada nije video takvu bravu, iskovanu od teškog gvožđa i zavarenu na vrata. Sam mehanizam činio je celinu s vratima, učvršćen na njihovoj sredini s dve velike reze, koje su s leve i desne strane bile dodatno učvršćene za dovratnik. Ključ mu je bio u džepu, i tu će i ostati.

Bremovi prsti stegli su se oko kundaka puške *Snajder-Enfield mark III*, a prst mu je poigravao na štitniku okidača. Poslednjih sati punio je oružje i zatezao i otpuštao kočnicu više puta nego što je mogao da izbroji.

Slobodnom rukom prešao je preko hladnog metala, uveravajući se da je zatvarač u dobrom položaju. Zategao je oroz.

Ovog puta je video – lagano lelujanje prašine u otvoru između vrata i poda, tek blago talasanje vazduha, ništa više, ali svejedno pokret.

Brem je bešumno spustio pušku i naslonio je na stolicu.

Pružio je ruku u pletenu korpu s leve strane i izvadio divlju belu ružu, jednu od preostalih sedam.

Fenjer, jedino osvetljenje u prostoriji, treperilo je s njegovim kretanjem.

Oprezno je prišao vratima.

Poslednja ruža ležala je sasušena i uvela, s laticama smeđim i crnim u smrti, i suvom peteljkom, na kojoj je trnje izgledalo veće nego dok je u biljci još bilo života. Vazduhom se širio vonj truleži; ruža je poprimila miris cvetnog leša.

Brem je vrhom čizme odgurnuo ružu u stranu i blago položio novi cvet u dnu vrata. „Blagoslovi ovu ružu, Oče, svojim dahom i rukom i svim svojim svetinjama. Pošalji svoje anđele da paze na nju, i navedi njihov dođir da odagnaju svako zlo. Amin!“

S druge strane vrata začuo se tresak, zvuk ogromne težine koja je udarila u staru hrastovinu. Vrata su se ulegla i Brem je odskočio nazad do stolice, dohvatajući naslonjenu pušku i ciljajući dok se još spuštao na koleno.

Onda se sve ponovo stišalo.

Brem je ostao nepomičan, s puškom uperenom u vrata sve dok težina oružja nije naterala njegovu ruku da zadrhti. Tada je spustio cev, prelazeći pogledom po prostoriji.

Šta bi čovek pomislio, da je bilo ikoga da uđe i vidi ovaj prizor?

Brem je prekrpio zidove ogledalima, skoro dvadeset njih, svih oblika i veličina, svim koja je našao. Njegovo umorno lice zurilo je u njega ustrošeno dok je njegov odraz odskakivao od ogledala do ogledala. Pokušao je da skrene pogled, samo da bi uhvatio sebe kako i na drugoj strani zuri u umorne oči sopstvenog odraza i lice izbrazdano borama koje priliče čoveku mnogo starijem od njegove dvadeset jedne godine.

Između ogledala je zakucao krstove na zid, skoro pedeset komada. Na nekima je bio prikazan Hrist, dok drugi nisu bili ništa više od opalih grana prikucanih zajedno i blagoslovljenih njegovom rukom. Napravio je krstove i na podu, prvo parčetom krede, a zatim ih urezujući u kamen vrhom Bouijevo noža, sve dok nije preostala nijedna neobeležena

površina. Nije mogao da bude siguran je li to dovoljno ili ne, ali to je bilo sve što je mogao.

A nije mogao ni da ode.

Najverovatnije nikada neće otići.

Brem se vratio do stolice i seo.

Napolju je gnjurac kriknuo dok je mesec izlazio i zalazio iza gustih oblaka. Izvadio je džepni sat iz kaputa i opsovao – zaboravio je da ga navije, a kazaljke su se zaustavile na pola pet. Gurnuo ga je nazad u džep.

Čuo se još jedan udarac u vrata, a ovaj je bio glasniji od prošlog.

Bremu se zaustavio dah kada su mu oči poletele nazad ka vratima, tačno na vreme da vidi kako prašina poigrava, a zatim se ponovo sleže na kameni pod.

Koliko je dugo ova barijera mogla da izdrži takve napade?

Brem to nije znao. Vrata su svakako bila čvrsta, ali udarci su postajali sve ljući sa svakim satom, a zatočenikova odlučnost da pobegne rasla je dok se zora polako prikradala.

Latice ruže već su počinjale da dobijaju smeđu boju, mnogo brže nego kod prošle.

Šta će biti s njim kada najzad probije vrata? Pomislio je na pušku i nož, i znao je da od njih neće biti mnogo koristi.

Spazio je svoj dnevnik na podu pored korpe s ružama; mora da mu je ispao iz kaputa. Brem je podigao iskrzanu kožnu svesku i prelistao stranice vraćajući se do stolice, jednim okom stalno motreći vrata.

Imao je vrlo malo vremena.

Izvukao je olovku iz džepa na prsima, okrenuo praznu stranicu i počeo da piše na drhtavoj svetlosti fenjera.

DNEVNIK BREMA STOKERA

Neobičnosti Elen Kron. Odatle, naravno, treba da počnem, jer ovo je podjednako njena priča koliko i moja, možda i više. Ta žena, čudovište, utvara, prijateljica, to... biće.

Uvek je bila tu za nas. Moje sestre i braća rekli bi vam to isto. Ali kako, to je ono što se treba upitati. Bila je tu na mom rođenju, i nesumnjivo će biti tu i na mom kraju, kao što sam ja bio na njenom. Ovo je bio, i zauvek će biti, naš ples.

Moja ljupka dadilja Elen.

Njena ruka uvek se pružala ka meni, čak i kada su vrhovi njenih noktiju otvarali krv.

Moj početak, koliko je samo bio užasan.

Od najranijih vremena koja pamtim bio sam slabašan i bolešljiv, vezan za krevet maltene od rođenja do sedme godine, kada sam doživeo neočekivano izlečenje. Kasnije ću naširoko govoriti o tom izlečenju, ali zasad je važno da razumete stanje u kome sam bio tih ranih godina.

Rođen sam 8. novembra 1847. godine, od oca Abrahama i majke Šarlot, u skromnom porodičnom domu u Marino Kresentu 15 u Klontarf u Irskoj, malom primorskom gradiću oko četiri milje od Dablina. Omeđena parkom ka istoku i s pogledom na luku ka zapadu, naša varoš stekla je slavu kao poprište Klontarfske bitke iz 1014. godine, u kojoj su vojske Brajana Borua, uzvišenog kralja Irske, potukle vikinge iz Dablina i njihove saveznike Irce iz Lenstera. Ova bitka smatra se krajem irsko-vikinških ratova, a bio je to krvavi sukob obeležen smrću hiljada ljudi baš na samoj obali na koju je gledala moja mala soba. U novije vreme Klontarf je postao stecište irskih bogataša, praznično okruženje za one koji žele da pobegnu od dablinske gužve i uživaju u šetnjama i pecanju na našim plažama.

Ipak, ja sad romantizujem Klontarf, a 1847. bio je sve samo ne romantičan. Bilo je to vreme gladi i bolesti u celoj Irskoj, koje je počelo dve godine pre mog rođenja i nije prošlo sve do 1854. *Phytophthora infestans*, poznatija kao plamenjača krompira, počela je da pustoši prinose tokom četrdesetih godina i prerasla u užas u kojem će Irska izgubiti dvadeset pet posto stanovništva, podjednako od emigracija i smrti od gladi. Dok sam ja bio dete, tragedija je dostigla svoj vrhunac. Roditelji su s nama prešli dublje u kopno 1849, kako bismo pobjegli od gladi, bolesti i kriminala – i nadali su se da će svež vazduh popraviti moje loše zdravlje – ali sve što nam je to donelo bila je dodatna usamljenost, dok su zvuci luke, za kojima je tragao moj detinji sluh, postajali sve maglovitiji. Za tatu se svakodnevni hod do njegove kancelarije u Dablinskom zamku samo produžavao dok je svet umirao oko nas, i kao da se vlažna mreža patnje spuštala preko svega što je preostalo.

* * *

Gledao sam kako se sve ovo dešava iz moje sobe u potkrovlju, visoko na vrhu naše kuće poznate kao Artejnska loža, kao puki posmatrač koji se oslanjao na priče svoje porodice da shvati šta se sve dešava van naših zidova. Gledao sam prosjake kako pustoše komšijske bašte s repom i kupusom i bez zazora vade jaja iz našeg kokošinjca, sve u nadi da će odagnati glad barem na još jednu noć. Gledao sam kako skidaju odeću s kanapa za sušenje kako bi obukli svoju голу decu. Uprkos svemu ovome, kad god su bili u stanju, i moji roditelji i komšije otvarali su svoje domove i pozivali ove nesrećnike na topao obrok i da se sklone od nevremena. Sve od mog skromnog dolaska na svet, moto porodice Stoker „Sve ispravno i časno!“ bio je usađen u mene i njime su se rukovodili svi u našem domu. Mi ni u kom slučaju nismo bili imućni, ali je naša porodica stajala daleko bolje nego većina drugih. U jesen 1854, otac, državni službenik, naporno je radio u kancelariji glavnog državnog sekretara u Dablinskom zamku, kao i trideset devet godina pre toga, pošto je tu počeo još 1815, kada je imao svega šesnaest godina. Otac je bio znatno stariji od majke, ali to je bilo nešto na šta nisam obraćao pažnju dok nisam i sam odrastao. Dablinski zamak je bio i rezidencija vicekralja Irske, a očeva kancelarija bavila se celokupnom korespondencijom između agencija engleske vlade i njenih irskih pandana. Tata je provodio svoje radno vreme katalogizujući zvaničnu prepisku, u rasponu od običnih svakodnevnih administrativnih poslova do zvaničnih odgovora na teme kao što su siromaštvo, glad, bolesti, epidemije, stočne zaraze, bolnice i zatvori, politički nemiri i pobune. I da je želeo da ignoriše problem koji je opterećivao naše doba, nije mogao; bio je do guše u njemu.

Mama je bila pridruženi član Irskog društva za statistiku i socijalna istraživanja, važne dablinske organizacije za dostavu hrane i humanitarnu pomoć, a taj njen položaj ranije je bio rezervisan isključivo za muškarce. Ne bi prošao ni dan da se ne cenjka s komšijom za mleko, samo da bi ga zamenila s drugim komšijom za odeću. Njen trud donosio je hranu na sto našoj velikoj porodici i pomagao da se prehrani bezbroj drugih ljudi koji su prelazili naš prag u to doba opšte nemaštine. Ona je držala našu porodicu na okupu – i ja to sad kao odrastao čovek jasno vidim, ali kao sedmogodišnjak mislio sam drugačije. Jer tad me je zaključavala u sobu, oduzimajući mi sreću detinjstva u zamenu za sigurnost od nedaća surovog sveta, ne želeći da mi dopusti da im se izlažem ni u najmanjoj meri.

Naša kuća nalazila se blizu Malahajdskog drumca, ulice kaldrmisane kamenom iz majdana kraj Rokfildskog letnjikovca. Ja sam bio zatvoren u potkrovlju i iskošeni prozori bili su moj jedini izlaz u spoljni svet, ali mogao sam mnogo da vidim s te visine – od njiva i oranica oko nas, čak do daleke luke po vedrom danu – a i urušeni toranj Artejnskog zamka. Gledao sam vrevu sveta oko sebe, predstavu čiji sam bio samo posmatrač, pošto mi je moja bolest nalagala da u njoj ne učestvujem.

Od čega sam bolovao, pitate se. To je pitanje bez pravog odgovora, jer niko to nije mogao da kaže zasigurno. O čemu god da se radilo, bolest me je zgrabila ubrzo posle rođenja i držala me svojim prokletim kandžama. U najgore dane, za mene je bio poduhvat i da prođem na drugu stranu sobe; taj napor ostavljao me je bez daha, na ivici nesvestice. Običan razgovor ostavljao me je bez ono malo snage koju sam imao; nakon što bih izgovorio samo nekoliko rečenica, često bih ubledo, postao hladan na dodir, znoj mi je curio iz pora, a drhtao sam i od morskog povetarca na vlažnoj koži. Srce mi je ponekad žestoko udaralo u grudima, nepravilno, kao orgulje koje traže ritam, ali ne mogu da ga nađu. Pa glavobolje; uhvatite bi me i držale, danima, kao da mi neki demon lenjom rukom priteže kaiš oko glave.

Provodio sam dane i noći u maloj sobi u potkrovlju, pitajući se da li je moj poslednji sumrak upravo prošao i da li ću se uopšte probuditi da vidim rosu novog jutra.

Nisam bio sasvim sam u potkrovlju; postojale su još dve sobe. Jedna je pripadala mojoj sestri Matildi, osmogodišnjakinji u to vreme, a u drugoj je bila smeštena naša dadilja Elen Kron. Ona je delila sobu s bebom Ričardom, mojim nedavno rođenim bratom i njenim najzahtevnijim zaduženjem.

Na spratu ispod moga nalazio se jedini unutrašnji toalet u kući, kao i soba mojih roditelja i druga spavaća soba, u kojoj su se smestila još dvojica braće, Tornli i Tomas, prvi star devet, a drugi pet godina.

U prizemlju su bile kuhinja, dnevna soba i trpezarija, s dovoljno velikim stolom da za njim sede svi ukućani. Postojao je i podrum, ali mama mi je zabranjivala da ikada silazim niz te stepenice; dole smo držali ugalj, a izlaganje ugljenoj prašini moglo je da ma zakuca za postelju i po nede-lju dana. Iza naše kuće nalazila se stara kamena štala. Tamo smo držali tri kokoške i svinju, i za sve njih starala se Matilda još otkad je napunila tri godine. U početku je svim svinjama davala imena, ali negde u petoj godini

shvatila je da neko odrasle krmače zamenjuje mlađim otprilike dvaput godišnje. Do šeste je shvatila da te zamenjene svinje odlaze kod mesara, a posle toga se vraćaju u naše tanjire. Tada je prestala da im daje imena.

Elen Kron je sve ovo budno posmatrala.

DNEVNIK BREMA STOKERA

Odakle da počnem? Postoji toliko toga da se kaže, a vrlo malo vremena za to – ipak, tačno znam kada se sve promenilo. Bila je to veoma posebna nedelja: ja ću naprasno ozdraviti, naša draga dadilja Elen će nestati, a moja porodica će se praviti da se ništa nije desilo. Počelo je sasvim nedužno, s malo prisluškivanja. Bili smo samo deca – ja sam imao sedam, a Matilda osam – a ipak, tu jesen nikada neću zaboraviti. A počelo je sa samo dve reči.

Oktobar 1854.

„Živ zakopan“, ponovila je Matilda tišim glasom. „To je rekla. Dobro sam je čula.“

Iako je bila godinu starija od mene, provodio sam mnoge od svojih budnih sati u Matildinom društvu, naročito kad sam bio zatvoren unutra, kao danas. Stajali smo pored prozora i Matilda je pokazivala prema luci. „Mama je rekla da je čovek bio bolestan, a kada je zamolio za pomoć, ljudi koji su došli samo su iskopali rupu u zemlji i gurnuli ga u nju. Kakvi to ljudi mogu to da urade? I kako im je savest dopustila da u tome učestvuju?“

„Mama nije ispričala ništa tome slično“, rekao sam joj. Prateći pogledom njen prst, pokušao sam da vidim kroz maglu koja se valjala preko vode.

„Jeste baš tako ispričala. Ako je ti pitaš, sigurna sam da će sve poreći, ali tako je ispričala tati kada se vratio s posla pre dvadeset minuta. Ja sam odmah došla kod tebe.“

Pokušao sam da se ne osmehnem, jer sam znao da Matilda izmišlja tu priču samo da bi podstakla moj duh, ali uglovi usana su mi se ipak izvili nagore, a ona me pljesnula po ramenu. „Sad mi se i podsmevaš.“ Namrštila se okrećući se od prozora.

„Gde si rekla da se to dogodilo?“

Ona nije odgovorila, samo je zurila u zid na suprotnoj strani sobe.

„Matilda? Gde se to dogodilo?“

Duboko uzdahnuvši, ponovo se zagledala kroz prozor. „Na groblju iza Crkve Svetog Jovana Krstitelja. Rekla je da su ga zakopali sa samoubicama.“

„Samoubicama?“

Matilda se iznervirala. „Pričala sam ti o njima i ranije; oni su zabačeni na najdaljem istočnom kraju groblja, odmah iza zida, u stalnoj senci. Svako ko sebi oduzme život biva zakopan tamo, kao i lopovi, kriminalci i njima slični. Tamo gotovo i da nema obeležja ili natpisa, uglavnom samo gola zemlja koja pokriva na stotine sumornih humki. To nije ni posvećeno zemljište, tako da oni što su tamo sahranjeni nikada neće naći spokoj. Ostaće prokleti doveka.“

„Pa zašto su bolesnog sahranili tamo?“

„Misliš, zašto su sahranili 'baš tog bolesnog' tamo?“

„Ako su ga zakopali živog, onda je on zapravo ubijen“, rekao sam ja. „Trebalo bi da ima pravo na sahranu na posvećenom groblju, kao i bilo ko drugi.“

„Ne možeš da sakriješ telo među običnim grobovima, ali sahrani ga među samoubicama i nikada neće biti pronađeno.“

Tada me obuzeo napad kašlja i okrenuo sam glavu dok nije prošao, a zatim rekao: „Kada bi mama saznala za tako nešto, ispričala bi to odmah vlastima. Ona bi smesta ispravila tu nepravdu.“

„Možda vlasti već znaju, ali ih nije briga. Zapravo, verovatno su srećni što ulicama hoda jedan bolesnik manje.“

„Šta je tata rekao o tome?“, pitao sam je.

Matilda je prišla mom krevetu s druge strane male sobe i sela na ugao, uvijajući prstima duge plave uvojke. „Isprva je ćutao, razmišljajući o onome što je čuo. Zatim je rekao: 'U Dablinu je još gore', a onda nastavio da čita novine, ne rekavši više ni reč.“

„Ne verujem ni u šta od toga; ti ponovo samo izmišljaš.“ Suve usne ponovo su mi se izvile u smešak.

„Sve je to istina!“

„Šta je istina?“

Oboje smo se istovremeno okrenuli i videli dadilju Elen na vratima, držeći u rukama poslužavnik s ručkom. Ušla je u sobu okretno i graciozno, više klizeći nego hodajući po podu, sigurnim i tihim korakom, pa spustila poslužavnik na stočić pored mog kreveta.

Matildin pogled susreo se s mojim i ćutke mi rekao da ne kažem ni reč o našem razgovoru – mada ja nisam ni imao takvu nameru. „Ništa, nano.“